

**VAIKŲ DANTŲ BŪKLĖS ANALIZĖ
VILNIAUS RAJONO MOKYKLOSE
2014 METAIS**

IVADAS

Tėvai turi žinoti, kad jų vaikų burnos sveikata daugiausia priklauso nuo jų pačių pastangų. Ne atsitiktinai dantų ėduonis ir apydančio ligos vadinamos elgsenos ligomis. Kitaip tariant, jos yra netinkamos žmogaus elgsenos pasekmė. Dantų ėduonį dažniausiai sukelia apnašos ir jose esantys mikroorganizmai. Todėl svarbiausia jas pašalinti. Dantis valant šepetėliu ir pasta burnoje sumažėja mikroorganizmų, pašalinami maisto likučiai ir apnašos. Taip ne tik mechaniškai pašalinamos apnašos, bet ir fluoridai patenka ant danties paviršiaus.

Dantų valymas padeda išsaugoti sveikus dantis, todėl vaikai nuo mažų dienų turėtų įprasti valyti dantis šepetėliu ir pasta. Odontologai rekomenduoja tai daryti du kartus per dieną (po pusryčių ir vakarienės), išskalauti burną vandeniu po kiekvieno valgymo, naudotis kitomis dantų higienos priemonėmis: specialiais dantų siūlais, krapštukais, skalavimo skysčiais. Todėl reguliarius (dažniau nei kartą per dieną) dantų valymas šepetėliu ir pasta yra vienas dažniausiai naudojamų rodiklių vertinant vaikų ir suaugusiųjų burnos higieną.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, kurioje numatyta, jog mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik teisės akto nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. Duomenys apie mokinių sveikatos bei dantų būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 0.27-1/a. „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507. Šioje apskaitos formoje gydytojas bei odontologas įrašo pagrindinius mokinio sveikatos bei dantų būklės duomenis.

Pagal šią apskaitos formą Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) renka duomenis apie vaikų dantų būklę. Atlikęs 2014 metų vaikų dantų būklės analizę, Biuras pateikia analizės rezultatus.

VILNIAUS RAJONO VAIKŲ DANTŲ BŪKLĖS ANALIZĖ

2014 – 2015 m. m. Vilniaus rajono mokyklose mokėsi 7 085 mokiniai. Ataskaitas apie vaikų sveikatos būklę pateikė 34 Vilniaus rajono mokyklos, kuriose vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) pateikė 5 366 mokiniai (75,74 proc.).

Remiantis duomenimis apie vaikų skaičių mokyklinio ugdymo įstaigose pagal klases, daugiausia mokinių yra I, III, IV, IX bei X klasėse, kiekvienoje iš jų mokinių skaičius viršija 600. Mažiausiai mokinių yra VI, XI ir XII klasėse (1 lentelė).

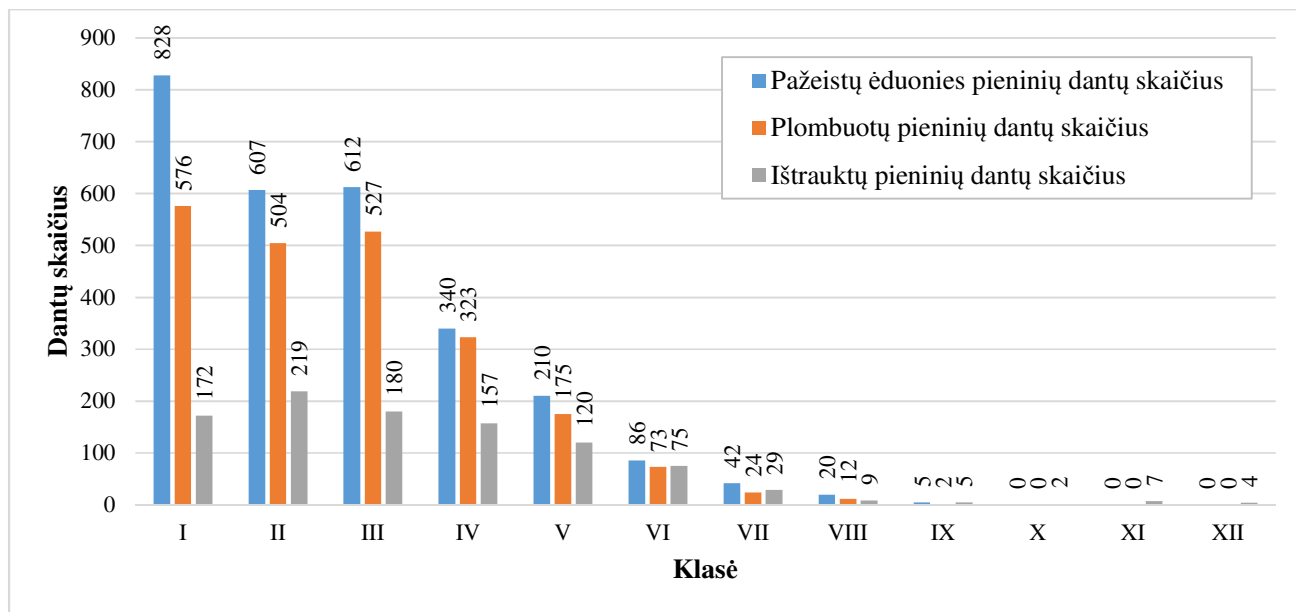
Vaiko sveikatos pažymėjimą su tinkamai užpildyta dantų būklės skiltimi daugiausia pateikė I – IV klasėse besimokantys mokiniai (80 proc. ir daugiau), mažiausiai – XI – ū klasių mokiniai (69,26 proc.). Vaiko sveikatos pažymėjimo su užpildyta odontologo dalimi nepateikė 1 719 mokinių, t.y. 24,26 proc. visų pateikusiųjų pažymėjimus.

Klasė	Vaikų skaičius mokyklinio ugdymo įstaigoje	Vaikų, pateikusių vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a), su užpildyta odontologo dalimi, skaičius	Procentai
I klasė	633	507	80,09%
II klasė	595	499	83,87%
III klasė	619	501	80,94%
IV klasė	612	490	80,07%
V klasė	598	437	73,08%
VI klasė	541	399	73,75%
VII klasė	583	419	71,87%
VIII klasė	594	457	76,94%
IX klasė	617	461	74,72%
X klasė	638	459	71,94%
XI klasė	514	356	69,26%
XII klasė	541	381	70,43%

1 lentelė. Vaikų skaičius ir pateiktų vaiko sveikatos pažymėjimų (forma Nr. 027-1/a) skaičius mokyklinio ugdymo įstaigose pagal klases 2014 – 2015 m. m.

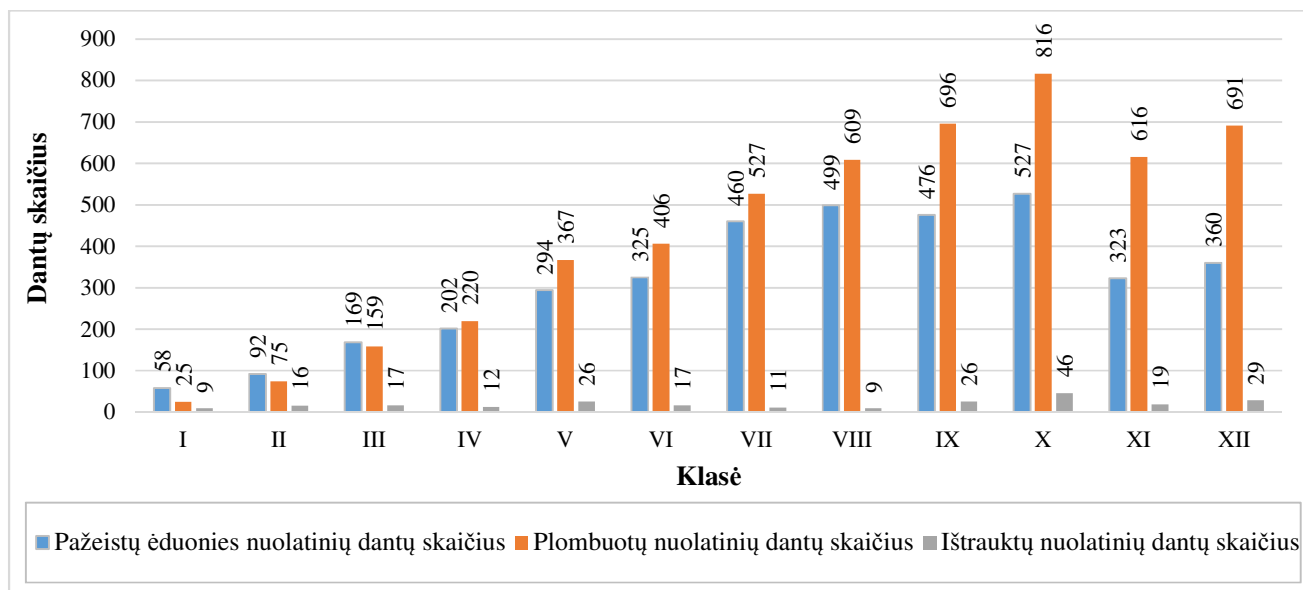
Pieninių dantų, kaip ir su jais susijusių pažeidimų, daugiausia turi pradinė klasių mokiniai, vėliau pieninius keičia nuolatiniai dantys. Pažeistų éduonies pieninių dantų daugiausia turi I – ū klasių mokiniai (828), daugiausia plombuotų pieninių dantų taip pat turi I-ū klasių mokiniai (576). Kuo

vyresni vaikai, tuo jie turi mažiau pažeidimų, susijusių su pieniais dantimis. Gimnazinėse klasėse pažeistų ęduonies bei plombuotų pieninių dantų skaičius nesiekia 10 (1 pav.).

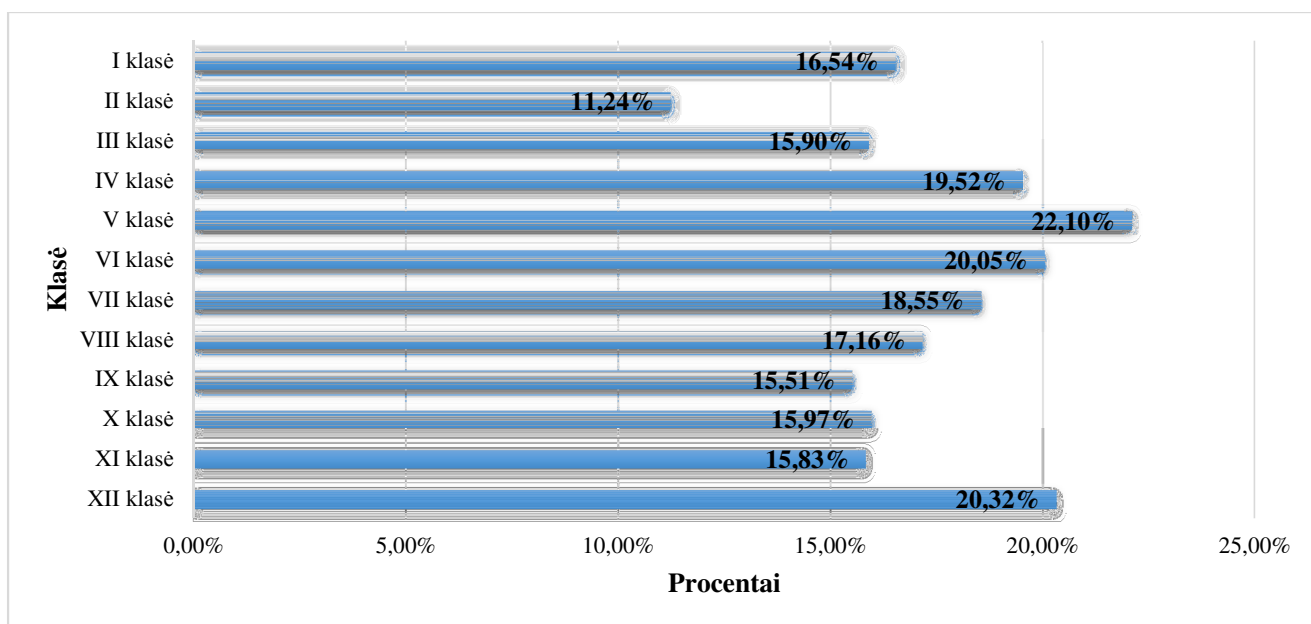
1 pav. Pieninių dantų skaičius pagal klases

Vyresnėse klasėse, kai pieninius dantis pakeičia nuolatiniai, atitinkamai daugėja jų ligų. Daugiausia plombuotų nuolatinių dantų turi VIII – XII klasių mokiniai (skaičius viršija 600), pažeistų ęduonies nuolatinių dantų daugiausia turi VII – X klasių mokiniai (skaičius viršija 400) (2 pav.).

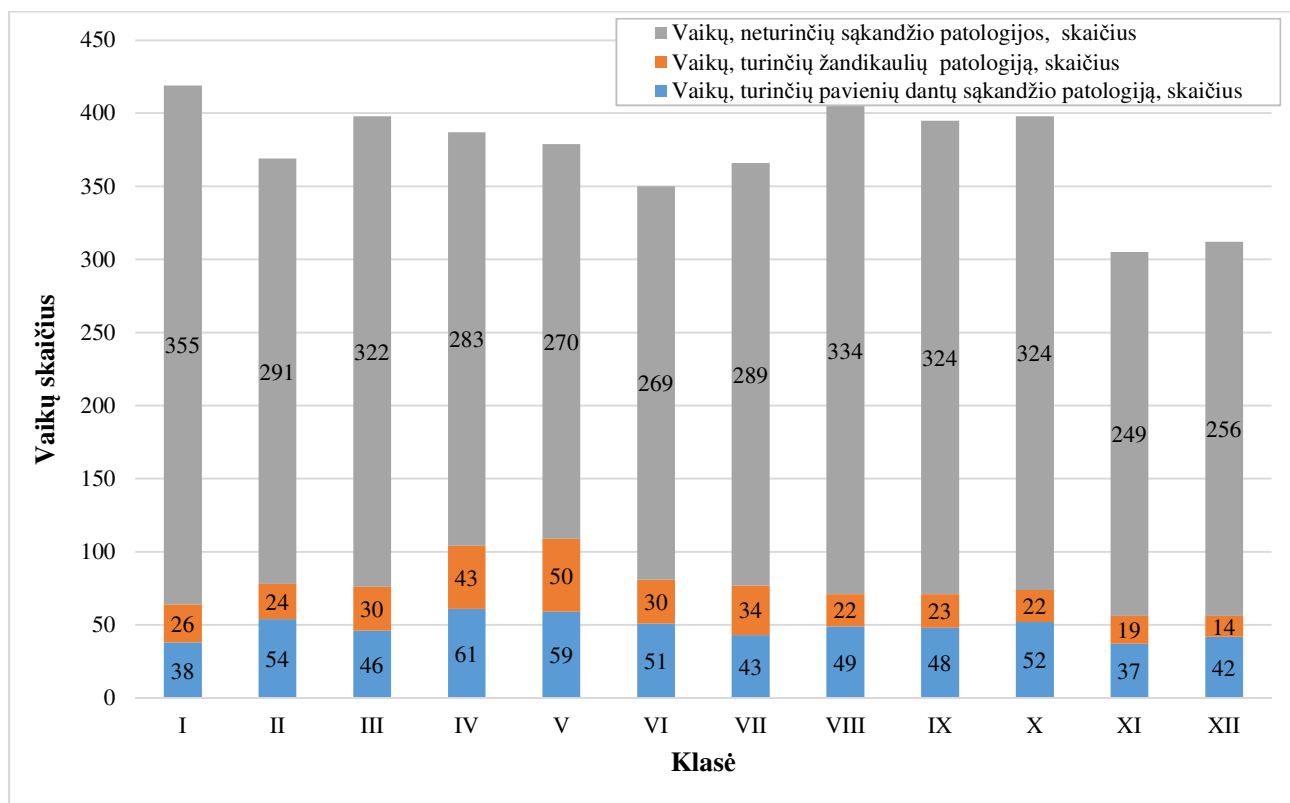
2 pav. Nuolatinių dantų skaičius pagal klases

Daugiausia vaikų turinčių sveikus dantis (t.y. neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų) yra V, VI ir XII klasėse (daugiau nei 20 proc.), mažiausiai – II, III ir IX – XI klasėse (3 pav.).

3 pav. Vaikų, neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius proc. pagal klases

Daugiausia mokinių, kuriems yra diagnozuojamos sękandžio patologijos yra IV – V klasėse. Labiau paplitusios yra pavienių dantų nei žandikaulių sękandžio patologijos. II, IV – VI ir X klasėse vaikų turinčių pavienių dantų sękandžio patologiją skaičius viršija 50, o daugiausia vaikų, turinčių žandikaulio patologiją yra IV – V klasėse (skaičius viršija 40) (4 pav.).

4 pav. Sąkandžio patologijos turinčių vaikų skaičiaus pasiskirstymas pagal klases

Remiantis mokyklų pateiktais duomenimis, didžioji dalis ugdymo įstaigose besimokančių mokinių turi ėduonies pažeistų ir/arba plombuotų dantų bei sąkandžio patologijų. Dėl šios priežasties yra būtina skirti didesnę dėmesį vaikų burnos higienai.